

Vodnjak, ki ob podznožju spomenikovemu toči bližnjemu prebivalstvu in memogredijočim bistro vodo, ponaša se ob praznikih tudi še z brizgljanjem vodomernih žarkov. Od kedaj ta spominek stoji, ne vem povedati, ker mi opešane oči niso dale slediti po kakih letnicah. Ime umetnika Fernkorn-a pač svedoči o najnovejšem času; Marijini kip pa tudi da soditi, da se je za njegovo napravo moral zanimati le kaki Njeni častilec. —

Iz kaptolskega trga zavil sem jo na dober namen po ulici proti zapadu, zaobrnil se kmalu zopet v drugo ulico proti levi, in tako nevedoma in po naključju prišel do cerkve Sv. Marije. Slišal sem sicer že večkrat prej o njej, videl je pa še nobenkrat ne. Stoji na zmerni višini, in mnogo kamnitih stopnic pelje proti njenemu vходу. Pospel sem se po njih, in kmalu stal v ne ravno veliki, a jako ukusno zidani in lepo ogleštani cerkvi. Žive duše ni bilo v njej. Bila je ona nekdanj samostanska čč. gg. oo. cistercienzov, ki so se bili nastali v Zagrebu že l. 1315, in bili baje na moč priljubljeni. Akoravno ni bilo to po njihovih redovnih pravilih, so oni vendar zvrševali tu in po deželi misijonarska opravila, pridigovali, učili in bili temu ljudstvu v veliko koristi. Časi cesarja Jožefa II. so baje odpravili tudi ta samostan, prostor pa, na katerem stojita cerkev in nekdanj k njej pripadajoča poslopja, ostane zgodovinsko znamenit tudi zaradi tega, ker so se za čase bojov med zgornjem in kapitleskem mestom sprednje straže ravno tu okol mnogokrat krvavo steple. —

Od imenovane cerkve prišel sem zopet na Jelačičev trg nazaj. Poleg drugih, vmes zelo velikih in krasno zidanih poslopij, ki ga na vse strani opasujejo, nahaja se tu tudi samostan in bolnišnica usmiljenih bratov. Spominjam se, da sem nekje bral, da se mestni magistrat ravno pogaja z omenjenimi redovniki, da bi se z bolnišnico in samostanom umaknili zunaj mesta kam na kaki primerni in zdravi kraj, kar se naše dni glede bolnišnic tudi po drugih mestih, — vmes tudi v Ljubljani —, želi in namerava. Mnoge nalezljive bolezni, zdravju nevarna izhlapenja in sploh slabi zrak, ki so neizogibljivi nasledek takih naprav, želje in nameravanja za odstranjenje pač popolno opravičujejo. —

Iz Jelačičevega trga prišel sem zopet v Ilico, in nikakor se zamogel dovolj načuditi krasnim poslopijem in bogato založenim raznovrstnim prodajalnicam, ki so kazale in ponujale v svojih izložbah memogredočim malo da ne vsega, kar si koli človeško oko poželeti zamore. V tej zadevi se Zagreb res zamore enačiti z vsakim prestolnim mestom. — Naprej grede sem prišel zopet do Kačičevega spominka in Mesničke ulice, ki se strmo pospenja v zgornje mesto. Nameraval sem se namreč pokloniti neki visokorodni gospej (pl. P.), s katero sva si znana še od otročjih let, in ima v tej okolici svoj prelepi dom. A odšla je bila v razstavo; pustil sem toraj le služkinji svojo vizitnico. —

Prvotni moj namen bil je, ostati v Zagrebu le en dan (12. oktobra) in odhajati zvečer že proti Karlovcu naprej; pa — polovica dneva je bila skoraj že minila,

in ako sem določil popoldan za ogled razstave, potem bi bila moja pomudba vendar le prekratka, in mnoge zanimivosti zagrebske ostale bi bile neogledane. Sklenil sem toraj primakniti svoji navzočnosti v Zagrebu vsaj še pol dneva. Zarad tega je bilo pa treba misliti kar koj tudi na prenočišče. Rajski jesenski dnevi prouzročili so bili, da so tujci kar kupoma sulji v Zagreb, in v kateri krčmi sem vprašal za posteljo, povsod se je reklo: „Je že vse oddano“. Poslednjič me je v hotelu „Brukner“ neki postrežljivi človek, (— in da so bili sploh vsi ljudje v Zagrebu, s katerimi sem kaj občeval, jako postrežljivi, pri-ljudni, zgovorni in omikanega vedenja, naj bo jim tu na čast javno povedano) — opozoril na neko privatno stanovanje koj v zadnjem oddelku imenovanega hotela. In res, — neka prav honetna, že bolj priletna gospa, — vdova bivšega učitelja iz Štajerske —, imela je eno izmed dveh svojih sob na razpolaganje, kjer sem si tudi kaj prav dobro in snažno prenočišče zagotovil. Ena izmed večjih skrbi za danes je bila zdaj odložena; kajti ni je kmalu večje neprijetnosti, kakor če človek v daljnem tujem kraju zvečer ne ve kam pod streho k počitku, katerega je na popotovanju vsak še posebno potreben. — Veliko ložej, kot posteljo, je bilo dobiti kaj za pod zobe, in tudi v tem oziru moram dati Zagrebčanom čast, da se vsaj, kedar sem jest kaj zavžival, niso ravnali po pravilu: „Zdaj je čas, da si kuje no železo in si okoristimo žepe na račun tujcev“. Dobra, ukusno pripravljena jedila in tudi zdrave pijače dobile so se po primerno nizkih cenah. —

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Zdravilna palica. Neki berlinski lekarnar je napravil posebno palico za turiste. Ta palica je votla in ima v sredi zdravila za razne bolezni, katere utegnejo napasti hribolazce.

Slovaškemu pisatelju Hurbanu postavili so te dni spomenik. Slovesno odkritje spomenika je pa bilo prepovedano od ogerske vlade.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V tretji seji dne 21. t. m. izroči se najprve več prošenj in poročil dež odbora dotičnim odsekom potem pa posl. Klun in tovariši stavijo glede na to, da se vkljub veliki potrebi ne ustanovi zopet gimnazija v Kranji in glede na to, da se za prvi razred nižje gimnazije v Ljubljani ni dovolila prepotrebna tretja vzporednica, do c. kr. deželne vlade sledeča vprašanja:

1. Zakaj krati vis. c. kr. učna uprava naši slovenski ukaželjni mladini pravico do vstopa v gimnazije?

2. Ali jej je resna volja, da popolni slovensko nižjo državno gimnazijo v Ljubljani v osemrazredno popolno gimnazijo in jej preskrbi novo poslopje?

3. Ali se ni še vis. c. kr. učna uprava prepričala o potrebi, da z ozirom na tolikoštevilne prošnje in oglase za vsprejem v gimnazije vendar že zopet otvori toliko potrebno in obče zaželeno gimnazijo v Kranju?

Poslanec Hribar in tovariši interpelujejo vlado zaradi javnih slovenskih napisov v Ljubljani. C. kr. deželna vlada obustavila je sklep mestnega zbora ljubljanskega, po katerem so se imeli napisi nekaterim javnim prostorom v mestu ljubljanskem napraviti samo v slovenskem jeziku. Ta svoj ukrep c. kr. deželna vlaga utemeljuje s tem, da pravi, da bi samo slovenski napisi nasprotovali členu 19. državnega temeljnega zakona, ker v Ljubljani stanujejo razun Slovencev tudi Nemci, da je Ljubljana glavno mesto dežele, v kateri žive Nemci in Slovenci, kratko, vlada naglaša, da morajo napisi na javnih prostorih ljubljanskih biti dvojezični. Ravno ista vlada pa, ki pravi, da morajo biti javni napisi dvojezični, sama ne spojuje tega, kajti napisi na mnogih vladnih poslopih oziroma uradih so samo nemški. Zaradi tega stavijo interpellantje do vlade sledeča vprašanja:

1. Ali jej je znano, da imajo nekateri c. kr. uradi v Ljubljani, med katerimi se nahajajo: c. kr. mestno delegovano okrajno sodišče, c. kr. deželno finančno ravnateljstvo in c. kr. tobačna glavna tovarna, zgolj nemške napise?

2. Če jej je to znano, ali misli, da tako stanje ni naravnost nasprotno duhu in jasnim določbam državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142?

3. Kako opravičuje visoka c. kr. deželna vlada v očigled takemu očitnemu kršenju veljavnega zakona nasproti slovensko občejuočemu prebivalstvu dežele in stolnega mesta, da se je v pismu svojem št. 2033 z dne 24. julija 1892 do predsedništva mestnega zbora ljubljanskega na korist malemu nemško govorečemu odlomku prebivalstva dežele Kranjske in mesto Ljubljane sklicevala ravno na ta zakon in zlasti še na člen XIX. istega?

1. Posl. baron Schwegel poroča v imenu finančnega odseka v računskem sklepu muzejskega zaklada za l. 1891. in o proračunu za l. 1893. Poslanec Stegnar nasvetuje, da bi se za popravilo strehe postavilo v proračun 2000 gld., da se odstrani škrl in streha pokrije z drugo tvarino, katera bo bolj trajna. Posl. dr. Tavčar graja vodstvo muzeja. Posl. dr. Papež in dr. Schaffer razjasnjujeta nekatere stvari in ko se gosp. poročevalec izreče proti predlogu g. Stegnarja, se ta odkloni in se potrdita račun in proračun. — 2. Posl. Hribar poroča o računskem sklepu gledališkega zaklada za 1891. l., kateri se odobri. — 3. Posl. Klun poroča o računskih sklepih ustanovnih zakladov za l. 1891. in o proračunih za l. 1893. Čista imovina vseh ustanovnih zakladov, ki se je zvišala v letu 1891. za 30.809 gld. 30 kr. znašala je konec l. skupno 1890845 gld. 11 kr. Kurzna vrednost vseh ustanovnih vrednostnih papirjev znašala je konci leta 1891. — 1786298 gld. 13 kr. in se je v tem l. v primeri z ono konci l. 1890 z 1.729.275 gld. 12 kr. za 57 023 gld. 1 kr. zvišala. V proračun sirotinskega zaklada ustavila sta se zneska 100 gld. oziroma 90 gld. za novi ustanovni mesti v sirotišnicah. Dalje se je odobrilo, da je deželni odbor jedno novo mesto ročnih sirotinskih ustanov zistemizoval. Konečno so se potrdili računi ustanovnih zakladov za 1891. l. in odobrili proračuni za l. 1893.

(Dalje nasl.)

— **Osobne vesti.** Slavni slovenski pesnik gosp. Anton Aškerc (Gorazd) pride za kapelana v Mozirje. — Okrajni sodnik v Ložu gosp. Fr. Mikuš premeščen je v Škofjo Loko, okrajnim sodnikom v Ložu pa je imenovan pristav deželnega sodišča v Ljubljani gosp. Ant. Levec. — Suplentom na slov. nižji gimnaziji ljubljanski je imenovan gosp. Vincencij Gollob, menda trd Nemec. — Začasnim gimnazijskim učiteljem na višji gimnaziji v Ljubljani imenovan je g. dr. L. Böhm. — C. kr. finančno ravnateljstvo imenovalo je: davčnega kontrolorja P. Vavpotiča davkarjem, davč. adjunkta Fr. Predaliča kontrolorjem in davč. praktikanta Jos. Zazulo in Iv. Wencajza adjunktoma. — Gosp. Leopold Picigas, beneficijat v Idriji, je imenovan za stalnega veroučitelja na c. kr. rudniški šoli v

Idriji. G. Franc Avsec, kaplan v Trebnjem, ostane na svojem dosedanem mestu; mesto njega gre pa v Mengeš g. Edvard Kosobud, kaplan na Bledu. Enako ostane na svojem starem mestu g. Anton Nemec, kaplan v Šenčurji pri Kranji; mesto njega gre pa v Naklo gosp. Gustav Schiffrer, kaplan v Škocjanu pri Dobravi.

— **Otvoritev deželnega gledališča.** Kakor smo že poročali, otvori „Dramatično društvo“ deželno gledališče slovesno v četrtek dne 29. t. m. Predstavljala se bode še Jurčičeva „Veronika Deseniška“ in govoril slavnostni prolog, katerega je zložil g. Funtek.

— **Nova ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** za Cerknico in Rakek konstituirala se je minolo nedeljo. Za predsednico izvoljena je bila gospa Sebenikarjeva iz Rakeka.

— **Redka slavnost.** Prihodnjo nedeljo praznovala bo tvrdka Samassa 125letnico, odkar se rodovina Samassova ne prestando v Ljubljani peča z vlivanjem zvonov.

— **Veselica št. Peterske moške in ženske podružnice v Ljubljani,** ki se je vršila minolo nedeljo, obnesla se je v vsakem oziru izvrstno. Obilo zbrano občinstvo je burno pozdravljalo govornika g. kurata Koblarja. Dohodki veselice znašajo 324 gld., kar jasno priča, kako vnet je narod za prekoristno našo šolsko družbo.

— **C. kr. višja gimnazija v Ljubljani** šteje letos 679 učencev.

— **Na c. kr. nižji gimnaziji v Ljubljani** je letos 393 učencev. Gotovo je ni nobene nižje gimnazije v celi Avstriji, ki bi imela toliko dijakov in vendar naučni minister Gautsch za prvi razred ni dovolil tretje vzporednice, tako da je v obeh vzporednicah po 74 učencev, akoravno bi jih postavno biti le po 40. Ker se vzporednica ni dovolila, se v septembrovem terminu tudi nihče ni mogel več sprejeti za prvi razred, kajti omenjeni dvakrat po 74 sprejeti bili so že julija meseca. — Vidi se pač jasno koli potrebna bi bila zopetna ustanovitev gimnazije v Kranji.

— **Izleta društva «Pravnik» v Laški trg** v nedeljo dne 18. t. m. vdeležilo se je nad 60 pravnikov. Ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Celji prepovedalo zborovanje, češ, da ima društvo svoj sedež v Ljubljani in da zategadelj izven Ljubljane ne sme zborovati, imel je ves izlet le bolj zabaven značaj.

— **Novo gimnazijsko poslopje v Mariboru** se je minolo nedeljo slovesno blagoslovilo in otvorilo.

— **Na ljubljanskem učiteljski oglasilo** se je v prvi razred 27 učiteljskih pripravnikov.

— **Slovenska ljudska šola v Trstu.** Tržaški mestni svet je v svoji zadnji seji sklenil, da ne ustanovi slovenske ljudske šole v Trstu in da se bode z vsemi silami branil to storiti, ako bi tudi vlada silila na tako ustanovitev. Ta sklep mislimo, da zavednih Tržčanov ne bode še oplašil, temveč še bolj ojačil, da se bodo še krepkeje potegovali za ustanovitev slovenske ljudske šole. Pravica mora zmagati.

— **Nova italijanska ljudska šola v Gorici.** Mestni zastop goriški sklenil je ustanoviti novo ljudsko dekliško šolo z italijanskim učnim jezikom. Dasi jim sicer primanjkuje denarja, vendar so sklenili v to potrebni denar preskrbeti. Tako očetovsko skrbi goriški mestni zastop za Italijane, Slovencem pa, ki ravno tako plačujejo davke, pa ne ustanove niti edne, toli potrebne in tolikrat že zaprosene ljudske šole.

— **Požar.** Minoli teden pogorela so v Stobu pri Domžalah gospodarjem Bizenku, Mihaču in Fernihu vsa pohištva. Škoda je velika. — Na Bistrici v mokronoškem okraju uničil je dne 16. t. m. požar devetim gospodarjem vsa poslopja s klajo in drugimi že opravljenimi pridelki vred. V ognju poginilo je tudi nekaj živine in zgorel je tudi 4letni otrok. Pogorelci so bili sicer zavarovani, toda le za majhne svote, škoda in revščina sta veliki. — Dne 17. t. m. pogorelo je Matevžu Špilarju v Krašah pri Postojini gospodarsko poslopje

z vso krmo vred. Škode je 2500 gld., zavarovan je bil pa za 1400 gld. — V Megvarjih v beljaškem okraju pogorelo je minolo nedeljo 20 hiš in mnogo že spravljениh pridelkov. Škoda se ceni na 80.000 gold.

— **Nov tamburaški zbor** osnoval se je v Metliki in ima svojo ustanovno veselico dne 1. oktobra t. l.

— **Poštni tatovi.** Na Vranskem vlomili so minoli teden dosedaj nepoznani tatovi v c. kr. pošto odnesli iz nje blagajnico, jo razbili in pobrali ž nje precej denarja.

— **Griža.** Po nekaterih krajih Kranjske razsaja zadnji čas prav zelo griža. Posebno veliko obolelo jih je in tudi par umrlo za to boleznijo v občini Naklo pri Kranji, potem v župniji Mirna peč na Dolenjskem, kjer jih je že umrlo 28, največ otrok, v Vinu poleg Šmarija na Dolenjskem in v Dobu.

— **Premovanje konj na Vrhniki** se je vršilo dne 10. t. m. Dobili so nastopni posestniki darila: Za kobile z žrebeti: Fr. Remškar iz Loga 35 gld., Fr. Mrak iz Plešivce 20 gld., Jos. Bernard iz Ljubljane. Andr. Remškar iz Brezovice in P. Kermelj iz Kozarij po 15 gld. Fr. Verhovec iz Dragomelj in Jak. Dolenc iz Studenca vsak srebrno svetinjo. Za mlade breje k bile: Janez Oven iz Dobrove 25 gld., Janez Jeraj iz Blatne Brezovice 20 gld., J. Dolinar iz Kozarij 15 gld. Jan. Svetek iz Dobrunj in Fr. Seliškar iz Loga vsak srebrno

svetinjo. Za jedno- in dveletne žrebice: Gab. Jelovšek iz Vrhnike in Jak. Kovač iz Ligojne po 10 gld. Jan. Kerzmane iz Bevk, Jan. Jeraj iz Sinje Gorice in Andr. Kovač iz Ligojne vsak srebrno svetinjo.

— **Kolera.** Vkljub velikej opreznosti oblastij in tudi posameznikov priklatil se je neljubi gost, kolera, tudi v našo cesarstvo, in sicer se je pojavila ta grozna bolezen v Krakovskem predmestju Podgorce v Galiciji. Prvi pojav te bolezni konstatoval se je ondi dne 9. t. m. in od takrat zbolelo jo za to boleznijo 25 oseb, umrlo pa 6. Oblastva ukrenila se vse potrebno, da se bolezen kolikor mogoče omeji. — V Hamburgu kolera še vedno močno razsaja. Vsak dan umre jih do 120. Do 17. t. m. zbolelo je ondi na koleri 15.663 oseb, umrlo pa 6764. — Na Ruskem razsaja kolera le še v dveh gubernijah prav močno, kjer jih umre 200 do 300 na dan. Po drugih krajih umre jih pa le še 10 do 30 na dan.

Vincenc Čamernik

kamnosek

v Ljubljani, Parne ulice h. št. 9

se najuljudneje priporoča prečastiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela

kakor **altarjev, obhajilnih miz** itd., slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo **najraznovrstnejših**, po **najnovjših** obrisih **prav lično in iz različnih vrst marmorjev izdelanih**

nagrobni spomenikov.

Preskrbi kompletne **družbinske rakve** na vže kupljenem svetu na tukajšnjem pokopališču.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem zgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljno zidanega temelja nagibajo, **popravlja brezplačno dvakrat na leto** in sicer spomladi in pred Vsemi Svetimi.

Tudi p. n. **stavbenim podjetnikom** se priporoča za vsakovrstna (9-1)

stavbinska dela

katera **fino, trpežno in ceno izvrši.**

— Filijalo sem popolnoma opustil. —

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno-ljubljena sestra, oziroma svakinja in teta, gospodična

Franciška Blasnik

posestnica in lastnica tiskarne

včeraj ob pol 8. uri zvečer na Viču, po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bode v petek 23. septembra ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na Bregu št. 12.

Svete maše zadušnice se bodo brale v večih cerkvah.

Nepozabljivo ranjco priporočamo v blagi spomin in molitev.

Žalujoči ostali.

Velika 50 krajcerna loterija.

Zadnji mesec.

Glavni dobitek

(8-5)

75.000

goldinarjev

Srečka á 50 kr. priporoča: **J. C. MAYER, Ljubljana.**

Srečkanje

uže 15. oktobra.